

Súd: Okresný súd Košice okolie
Spisová značka: 9Ps/2/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7519200364
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Benková
ECLI: ECLI:SK:OSKE3:2021:7519200364.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice - okolie sudkyňou JUDr. Máriou Benkovou v právnej veci Z. I., G.. XX.X.XXXX, E. K. Č., A. XX, t.č. M. X, C. v tomto konaní zastúpenú procesným opatrovníkom B.. B. A., Z. A. Ú. Okresného A. C. T., na návrh navrhovateľky Q. H., G.. X.X.XXXX, K. C., M. X a za účasti Okresnej prokuratúry Košice - okolie, v konaní o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony takto

rozhodol:

O b m e d z u j e Z. I., G. XX.X.XXXX spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je spôsobilá uzatvárať zmluvy akéhokoľvek druhu, udeľovať plné moci, nakladať s finančnými prostriedkami, preberať dôchodok a iné sociálne dávky, preberať doporučené úradné listové zásielky, reagovať na tieto zásielky, samostatne konať pred súdmi, inými orgánmi verejnej moci, vyslovovať informovaný súhlas s poskytnutím psychiatrickej a nepsychiatrickej zdravotnej starostlivosti v ústavnej aj ambulantnej forme, vyslovovať súhlas s umiestnením v domove sociálnych služieb, zotrvaním v takomto zariadení, prípadne ukončením pobytu v takomto zariadení.

U s t a n o v u j e Z. I., G. XX.X.XXXX za opatrovníčku Q. H., G. X.X.XXXX, K. M. X, C..

Ustanovenej opatrovníčke v y m e d z u j e rozsah opatrovníckych práv a povinností tak, že táto je povinná a oprávnená opatrovankyňu zastupovať pri právnych úkonoch uvedených vo výroku v rozsahu obmedzenia jej spôsobilosti na právne úkony, pričom rozhodnutia, ktoré nie sú bežnou záležitosťou podliehajú schváleniu súdu.

Z r u š u j e neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Košice - okolie č.k. 19P/30/2019 z 28.2.2019, dňom právoplatnosti tohto rozsudku.

Štátu náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Dňa 18.1.2019 navrhovateľka Q. H. podala súdu návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony matky Z. I., G.. XX.X.XXXX. Uviedla, že posudzovanej boli diagnostikované viaceré ochorenia, nie je schopná zabezpečovať svoje potreby a uvedomiť si následky svojho konania, má obmedzenú schopnosť sa dorozumievať, stratila schopnosť čítať a písať. Posudzovaná nie je spôsobilá na žiadne právne úkony a žiada, aby jej bola ustanovená za opatrovníčku. K návrhu pripojila potvrdenie o hospitalizácii z 9.1.2019 a neskôr doplnila komplexný posudok ÚPSVaR Košice z 23.8.2019, prepúšťaciu správu z hospitalizácie a psychiatrického vyšetrenia.

2. Posudzovaná a procesný opatrovník sa k návrhu nevyjadrili.

3. Súd vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľky, vzhľadnutím posudzovanej, oboznámením listín a pripojených spisov a znaleckým dokazovaním nariadeným súdom - znalecký posudok č. 100/2020 z 8.7.2020 vypracovaný znalcom M.. B.. B. F., z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, sexuológia a zistil nasledujúci skutočný stav veci.

4. Navrhovateľka vo výpovedi uviedla, že mama mala 24.12.2018 vážnu dopravnú nehodu, došlo k poškodeniu lebky a mala operovaný mozog, bolo potrebné okamžite riešiť všetky veci okolo nej, či už zdravotnú starostlivosť, finančné veci, nájomné zmluvy, mobily, toto rýchlo riešili a následne požiadali o možnosť, aby bola opatrovníčkou matky. Síce fyzicky sa zdravotný stav mamy zlepšil, avšak nevie sa o seba vôbec postarať, nevie si zobrať jedlo, navariť, nakúpiť, o všetko sa treba starať, pomáha jej pri každodenných úkonoch, bývajú spolu v jednej domácnosti. Matka vie porozmýšľať a rozhodnúť sa o základných životných úkonoch, avšak nie o zložitejších. Nedokáže ani čítať, ani písať, teda nedokáže urobiť žiadne relevantné právne úkony, nevie vystupovať pred súdom, orgánmi verejnej moci, a nevie sa rozhodnúť o finančných záležitostiach. Mama nevie ani počítať, nemá pojem čo je euro a koruna, prestala si pamätať na niektoré životné úseky. Navrhovateľka bola ustanovená za opatrovníčku posudzovanej neodkladným opatrením č.k. 19P/30/2019.

5. Posudzovaná bola vzhľadnutá a súd zistil, že posudzovaná nekomunikuje verbálne, reaguje prikyvovaním hlavou. Má vedomosť, že prebieha konanie o obmedzenie v spôsobilosti na právne úkony a jej opatrovníčka má byť dcéra Q. H.. Súhlas prejavila prikyvovaním hlavou.

6. Podľa znaleckého posudku č. 100/2020 z 8.7.2020 vypracovaného znalcom M.. B.. B. F., z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, sexuológia, posudzovaná trpí organickou poruchou osobnosti ťažkého stupňa (poúrazového charakteru), porucha je trvalá. Posudzovaná nie je schopná udeliť súhlas s prípadnou ambulantnou ani ústavnou formou liečby, nie je schopná ovládať svoje konanie a posúdiť jeho následky, nie je schopná zabezpečovať svoje denné potreby, vyžaduje celodennú starostlivosť a opateru druhou osobou, nie je spôsobilá vystupovať pred súdmi a inými orgánmi verejnej moci a nechápe zmysel súdneho konania. Posudzovanú nie je možné vypočuť pre závažnú poruchu reči a nie je si schopná obstaráť svoje finančné, písomné a iné záležitosti.

7. Podľa komplexného posudku ÚPSVaR Košice z 23.8.2019 miera funkčnej poruchy posudzovanej je 80 % a považuje sa za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím.

8. Z prepúšťacej správy z hospitalizácie a psychiatrického vyšetrenia súd zistil, že posudzovaná utrpela pri dopravnej nehode závažné poranenia v dôsledku ktorých jej boli diagnostikované: kvadruparéza, sériová fraktúra rebier, kontúzia pľúc, imobilita, inkontinencia moču a stolice a organický psychosyndróm poúrazový.

9. Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

10. Podľa § 10 ods. 3 Občianskeho zákonníka, súd pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti zmení alebo zruší, ak sa zmenia alebo ak odpadnú dôvody, ktoré k nim viedli.

11. Podľa § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka, zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník.

12. Podľa § 248 ods. 1 a 2 CMP, konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277. Ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

13. Podľa § 272 CMP, súd ustanoví opatrovníka fyzickej osobe, ak tak ustanovuje osobitný predpis.

14. Podľa § 274 ods. 2 CMP, v uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

15. Inštitút obmedzenia spôsobilosti na právne úkony nie je sankciou, ale opatrením, ktoré slúži predovšetkým na ochranu záujmov fyzickej osoby, ktorá pre svoj duševný stav alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov nie je schopná robiť právne úkony s dostatočnou zodpovednosťou. Prichádza do úvahy vtedy, ak je z objektívneho hľadiska nepochybné, že ide o prípad, ktorý vylučuje schopnosť uskutočňovať konkrétne právne úkony, pričom je potrebné posudzovať schopnosť uskutočňovať tieto úkony s prihliadnutím na všetky individuálne pomery osoby, ako aj na sociálnu stránku prostredia, v ktorom táto osoba žije. Súd musí zabezpečiť úplné a spoľahlivé zistenie osobných pomerov tejto osoby, teda preskúmať ako sa vyšetovaná osoba prejavuje pri sociálnom kontakte s členmi občianskej spoločnosti, ako sa správa v každodennom živote, ako sa stará o svoje potreby a potreby svojej rodiny, ako nakladá a hospodári so svojimi finančnými prostriedkami a so svojím ďalším majetkom a ako sa správa v rozmanitých životných situáciách. Iba súhrnným hodnoteným všetkých okolností možno dospieť k záveru, či sú splnené podmienky na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, pričom je súčasne potrebné vziať do úvahy ústavný rozmer tohto inštitútu, a to rešpektovanie súkromia a ľudskej dôstojnosti dotknutej fyzickej osoby. Primárne sa pritom sleduje záujem dotknutého človeka a až následne záujem verejný či záujem tretích osôb. Je preto zároveň potrebné dôsledne dbať na to, aby nedošlo k obmedzeniu vo väčšom rozsahu než je to nevyhnutne potrebné na ochranu základných práv tretích osôb a iných ústavne chránených hodnôt.

16. Vykonaným dokazovaním bolo v predmetnom konaní preukázané, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony posudzovanej je nevyhnutné na ochranu jej záujmov. U posudzovanej bolo preukázané, že trpí organickou poruchou osobnosti ťažkého stupňa spôsobenou zraneniami pri dopravnej nehode. Posudzovaná nie je schopná posúdiť svoje konanie a jeho následky, nie je schopná hospodáriť s finančnými prostriedkami na zabezpečenie životných potrieb, nakoľko nevie čítať a počítať, nie je schopná udeliť súhlas s prípadnou ambulantnou ani ústavnou formou liečby, nie je schopná zabezpečovať svoje denné potreby, vyžaduje celodennú starostlivosť a opateru druhou osobou, nie je spôsobilá vystupovať pred súdmi a inými orgánmi verejnej moci a nechápe zmysel súdneho konania. Dokonca posudzovaná nebolo možné vypočúť pre stratu schopnosti rozprávať. Z uvedených dôvodov súd posudzovanú obmedzil v tomto rozsahu v spôsobilosti na právne úkony.

17. Súd ustanovil posudzovanej v rozsahu obmedzenia jej spôsobilosti na právne úkony za opatrovníčku jej dcéru, Q. H., G.Ú. X.X.XXXX z dôvodu, že mal za preukázané, že táto bude svoje opatrovnícke práva a povinnosti vykonávať v prospech opatrovankyne. O matku sa od ukončenia hospitalizácie riadne stará a poskytuje jej všestrannú, každodennú osobnú starostlivosť.

18. V konaní vedenom na Okresnom súde Košice - okolie č.k. 19P/30/2019 bola navrhovateľka ustanovená neodkladným opatrením z 28.2.2019 z opatrovníčku posudzovanej. Súd v rozsudku uvedené neodkladné opatrenia zrušil, nakoľko po právoplatnosti rozsudku už nebude potrebné.

19. Podľa § 251 ods. 1 CMP, trovy dôkazov platí štát.

20. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

21. O trovách konania, ktoré vznikli titulom znalečného súd rozhodol tak, že nárok na ich náhradu v zmysle ustanovenia § 52 CMP v spojení s ustanovením § 251 ods. 1 CMP štátu nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Košiciach prostredníctvom Okresného súdu Košice - okolie (§ 355 ods. 1 a § 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§363 Civilného sporového poriadku).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 62 odsek 1, odsek 2 CMP, odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Podľa §63 CMP, v odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.